

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobce: O. B.**, zastoupen Mgr. Janem Lipavským, advokátem, se sídlem Velké náměstí 135/19, 500 03 Hradec Králové, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, 170 34 Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 7. 2004, č. j. 28 Az 7/2004 - 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 28 Az 7/2004 - 23 ze dne 1. 7. 2004, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 769/AŘ - 2002 ze dne 5. 12. 2003, kterým byl zamítnut stěžovatelův rozklad a potvrzeno rozhodnutí vydané v I. stupni správního řízení č. j. OAM - 6211/VL - 10 - OL3 - 2001 ze dne 17. 10. 2001, kterým bylo rozhodnuto, že se stěžovateli neuděluje azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že v jeho případě bylo prokázáno splnění podmínky odůvodněného strachu z pronásledování, neboť v zemi svého původu měl problém s mužem, který byl policistou a který po něm vymáhal dluh v mnohem vyšší hodnotě, než

kolik si stěžovatel půjčil. Stěžovatel se opakovaně obracel na místní orgány, které mu nebyly schopny odpovídajícím způsobem poskytnout pomoc. Z důvodu své ochrany a nikoli z důvodů ekonomických stěžovatel opustil zemi svého původu. V případě stěžovatele je dále splněna podmínka příslušnosti k určité sociální skupině, neboť stěžovatel je osobou s vysokoškolským vzděláním, která se snaží nalézt práci, a přináleží ke skupině chudších, nemajetných lidí, kteří si nemohou zaplatit ochranu před vyděrači. Kromě toho stěžovatel namítá, že ve správním spisu není založeno rozhodnutí žalovaného, které by podepsala oprávněná osoba, navíc podpis osoby oprávněné nebyl uveden na rozhodnutí vydaném v I. stupni správního řízení, které bylo doručeno stěžovateli. Podpis osoby oprávněné je povinnou součástí rozhodnutí žalovaného a jeho absence je důvodem jeho nicotnosti. V této souvislosti stěžovatel poukazuje na skutečnost, že mezi vyhotovením rozhodnutí a jeho předáním stěžovateli byl natolik malý, že nebylo možné, aby jej oprávněná osoba (v Praze) podepsala. Stěžovatel má za to, že rozhodnutí podepsal úředník v azylovém táboře a až následně po odeslání spisu do sídla žalovaného byl stejnopis založený ve spise opatřen podpisem oprávněné osoby. Dalšího porušení právních předpisů se měl dle stěžovatele žalovaný dopustit tím, že stěžovateli nebyla dána možnost seznámit se s obsahem správního spisu, vyjádřit se k podkladu rozhodnutí a učinit návrhy na doplnění podle § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád). Stěžovatel byl pouze v závěru pohovoru dotázán, zda se chce seznámit s obsahem zpráv různých institucí a případně tyto zprávy doplnit. Takový dotaz však nelze ztotožňovat s povinností žalovaného podle § 33 odst. 2 správního řádu. Kromě toho stěžovatel tvrdí, že zpráva MZV USA o situaci v oblasti dodržování lidských práv v Moldavsku v roce 1999 ze dne 25. 2. 2000 a ze dne 5. 9. 2000 a další informace od MZV, které jsou v protokolu o pohovoru uvedeny, nejsou obsahem správního spisu. Stěžovatel konečně namítá, že krajský soud se nevyjádřil ke všem skutečnostem, které stěžovatel v žalobě namítal, tj. nevypořádal se se všemi žalobními body stěžovatelem uplatněnými. Soud měl dle stěžovatele přezkoumat všechny námitky stěžovatelem vznesené, a to i tehdy, pokud nabyl přesvědčení, že jde pouze o obecné námitky a nelze z nich zjistit, co stěžovatel namítá. V takovém případě měl být stěžovatel vyzván k doplnění a upřesnění. Ze shora uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, zároveň žádá o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti její důvodnost popírá. Věcně setrvává na svém závěru, k němuž dospěl ve správním řízení, a ohledně namítaných procesních pochybení odkazuje na protokol o pohovoru, v němž stěžovatel podepsal, že se seznámil s informacemi o zemi stěžovatelova původu, na základě kterých žalovaný rozhodl, a že jeho rozhodnutí nemůže být nicotným za situace, pokud je ve spisu založen stejnopis, který je oprávněnou osobou podepsán. Žalovaný tedy navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud z obsahu správního spisu zejména zjistil, že stěžovatel již od počátku správního řízení před žalovaným uváděl, že zemi svého původu opustil poté, kdy si půjčil peníze na léčení svého dítěte, kdy musel vrátit vyšší částku, než si půjčil, na což neměl, čímž se jeho dluh zvyšoval. Jeho věřitelem byl policista, který svoji pohledávku za stěžovatelem vymáhal za pomoci třetích osob – vymahačů. Stěžovatel podal na žalovaného stížnost, ta však byla odložena, neboť údajně nebylo možné vypátrat pachatele. Stěžovatel učinil další podání k okresnímu prokurátorovi, ten vrátil věc policii k došetření, další informace stěžovatel neobdržel, vyšetřovatel mu beze svědků sdělil, že stejně ničeho nedosáhne, že případ bude uzavřen. Za této situace stěžovatel opustil zemi svého původu, následně za ním přicestovala jeho žena, dítě prozatím zůstalo u babičky. Z protokolu o pohovoru, který se konal dne 30. 8. 2001, vyplývá, že stěžovateli bylo sděleno, jaké

informace ke svému rozhodnutí žalovaný má (jejich výčet je obsažen v protokolu), na dotaz, zda se stěžovatel chce s obsahem těchto zpráv seznámit a vyjádřit se k nim či ke způsobu jejich získání, popř. navrhnout jejich doplnění, odpověděl „ano“, přitom v protokolu je zachyceno, že se seznámil se zprávou MZV USA o situaci v oblasti dodržování lidských práv v Moldavsku v roce 1999 ze dne 25. 2. 2000. Žalovaný stěžovateli azyl neudělil, neboť dospěl k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínky podle § 12 až § 14 zákona o azylu, pro které by mu měl být azyl udělen, ani že u něj není dána překážka vycestování podle § 91 téhož zákona. Proti rozhodnutí vydanému v I. stupni správního řízení podal stěžovatel rozklad, ten však byl zamítnut a napadené rozhodnutí potvrzeno. Proti tomuto rozhodnutí stěžovatel brojil žalobou, jak dále vyplývá z obsahu soudního spisu, ve které namítal porušení jednotlivých procesních ustanovení správního řádu, podle nichž bylo vedeno správní řízení před žalovaným, když se omezil na citaci příslušných ustanovení, jejichž porušení namítal (§ 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu), a dále porušení § 91 zákona o azylu, neboť stěžovatel dle jeho názoru splňoval podmínky pro konstataci existence překážky vycestování. Stěžovatel dodal, že má strach o svůj život v zemi svého původu, neboť jej hledá věřitel. Krajský soud žalobu zamítl, neboť dospěl k závěru, že není důvodná. Rozsudek krajského soudu byl stěžovateli doručen dne 26. 7. 2004, ten jej dne 6. 8. 2004 napadl kasační stížností.

Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Pokud jde o přípustnost kasační stížnosti s ohledem na uplatněné kasační důvody, pak stěžovatel formálně uvádí kasační důvody podávané z § 103 odst. 1 písm. a) a b) a d) s. ř. s, čemuž obecně odpovídá také obsah kasační stížnosti. Kasační stížnost považuje Nejvyšší správní soud za přípustnou.

Nejvyšší správní soud tedy za této situace kasační stížností napadený rozsudek přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Pokud jde o námitku směřující do kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy do splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, pak Nejvyšší správní soud předesílá, že nesprávným posouzením právní otázky je omyl soudu při aplikaci právní normy na zjištěný skutkový stav, přitom o mylnou aplikaci právní normy by šlo tehdy, pokud by soud na zjištěný skutkový stav použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo jinou právní normu (jiné konkrétní pravidlo) jinak správně použitého právní předpisu, než kterou měl za daného skutkového stavu správně použít, anebo pokud by aplikoval správný právní předpis (správnou právní normu), ale dopustil by se nesprávnosti při výkladu. Pokud se krajský soud zabýval otázkou splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, pak přistoupil na samu hranici příznivosti posouzení obsahu žaloby pro stěžovatele, neboť takový žalobní bod bylo možno dovozovat toliko zprostředkovaně. Opřel-li při tomto přezkumu zamítnutí stěžovatelovy žaloby o to, že stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, jež by nasvědčovaly tomu, že by v zemi svého původu byl vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, použil správný právní předpis a správnou právní normu a nesprávnosti se nedopustil ani při interpretaci. Opírá-li totiž stěžovatel svoji žádost o azyl toliko o své potíže s osobou, která byla ve vztahu ke stěžovateli věřitelem, pak je třeba s ohledem na stěžovatelem uváděné skutkové okolnosti takovou osobu považovat za osobu soukromou, byť šlo ve skutečnosti o policistu. Konflikt mezi stěžovatelem a tímto věřitelem nevznikl z toho důvodu, že by věřitel byl policistou, ale proto, že stěžovateli půjčil peníze na vysoký úrok, který stěžovatel nebyl schopen splatit. Bezprostřední příčinou stěžovatelovy situace tedy nebyla skutečnost,

že věřitel byl policistou, ale že byl stěžovatelovým věřitelem, který po stěžovateli za pomoci třetích osob – vymahačů svoji pohledávku vymáhal. Jde tak skutečně o problém stěžovatele se soukromou osobou a nikoli o pronásledování ze strany státu, ať již přímé či nepřímé, a důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nemohou být splněny, neboť stěžovatel poté, kdy ke konfliktu s věřitelem došlo, nevyužil všech prostředků ochrany, které mu právní řád v zemi jeho původu nabízí. Sám stěžovatel uvedl, že na výsledek opakovaného prošetření jeho stížnosti poté, kdy okresní prokurátor vrátil věc k došetření policii, nečekal a k odjezdu ze země svého původu se rozhodl na základě informace sdělené mu beze svědků vyšetřovatelem, podle které „stejně ničeho nedosáhne“. Krajský soud tedy konstatací nesplnění podmínky pronásledování ze strany státu coby důvodu pro udělení azylu nepochybil. V této právní otázce tedy krajský soud použil správný právní předpis a v jeho rámci správnou právní normu, přitom nesprávnosti se nedopustil ani při výkladu. Z těchto důvodů nelze první ze stěžovatelových námitek přisvědčit. Za této situace, nebyla-li splněna podmínka pronásledování ze strany státu podávaná z § 12 zákona o azylu, není zapotřebí zabývat se stěžovatelem tvrzenou příslušností k sociální skupině, neboť ani splnění této podmínky by za shora popsané situace na neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu ničeho nezměnilo.

Pokud stěžovatel dále namítá, že ve správním spisu není založeno rozhodnutí žalovaného, které by podepsala oprávněná osoba, navíc podpis osoby oprávněné nebyl uveden na rozhodnutí vydaném v I. stupni správního řízení, které bylo doručeno stěžovateli, pak toto tvrzení nenalézá své opory v žalobě ke krajskému soudu. Pokud podle § 104 odst. 4 s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná mimo jiné tehdy, opírá-li se o důvody, které nebyly stěžovatelem uplatněny v řízení před krajským soudem, jehož rozhodnutí má být v řízení o kasační stížnosti přezkoumáváno, a nebránilo-li stěžovateli nic v uplatnění tohoto důvodu již v řízení před krajským soudem, byla by kasační stížnost v této části nepřípustná. Jelikož však nicotnost rozhodnutí správního orgánu má být zkoumána i nad rámec důvodů kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 in fine s. ř. s.), zabýval se Nejvyšší správní soud i tímto stěžovatelovým tvrzením. Pokud jde tedy o nicotnost rozhodnutí žalovaného z důvodu absence podpisu oprávněné osoby na rozhodnutí žalovaného, potom Nejvyšší správní soud žádné pochybení při přezkumu krajským soudem neshledává. Nicotnost (neexistenci) správního aktu totiž způsobují jen takové vady řízení, které mají za následek, že o správním aktu nelze v daném případě vůbec hovořit. Může se přitom jednat například o vady spočívají v rozhodování absolutně nekompetentního orgánu, rozhodování podle právního předpisu, který byl přede dnem rozhodnutí bez náhrady zrušen, či absolutní nedostatek zákonem předepsané formy. Namítanou vadu formy rozhodnutí ovšem nelze pokládat za natolik intenzivní, aby mohla založit přímo nicotnost tohoto rozhodnutí. Za nicotné by toto rozhodnutí mohlo být považováno například tehdy, kdyby se posléze ukázalo, že absence podpisu oprávněné osoby odráží fakt, že toto rozhodnutí bylo vydáno zcela bez jejího vědomí. Tak tomu ovšem v daném případě zjevně není. Ve správním spisu je totiž založeno vyhotovení rozhodnutí, které je řádně podepsáno oprávněnou osobou, a není tak ve skutečnosti pochyb o tom, že rozhodnutí v prvním stupni správního řízení skutečně vydal ředitel odboru azylové a migrační politiky, tedy osoba k jeho vydání oprávněná. Sama skutečnost, že mezi vyhotovením rozhodnutí a jeho doručením stěžovateli uplynula krátká doba, žádnou pochybnost v tomto směru nevyvolává. Vada rozhodnutí spočívající v nedostatku podpisu na tom vyhotovení rozhodnutí, jež bylo stěžovateli doručeno, za situace, že součástí správního spisu je vyhotovení rozhodnutí, které je podepsáno oprávněnou osobou a je i jinak bezvadné, tedy nezakládá nicotnost tohoto rozhodnutí.

Pokud jde o kasační důvody opírající se o § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tj. o vady řízení před žalovaným, pak Nejvyšší správní soud předesílá, že vada řízení před žalovaným může být podle § 103 odst. 1 písm. b) a § 104 odst. 4 s. ř. s. v řízení o kasační stížnosti přípustně namítána pouze tehdy, pokud již byla neúspěšně namítána v předchozím řízení před krajským soudem. Namítá-li nyní stěžovatel procesní pochybení, jichž se měl žalovaný v průběhu správního řízení dopustit tím, že mu v průběhu správního řízení upřel právo ve smyslu § 33 odst. 2 správního řádu, tato námitka odpovídá té, kterou stěžovatel uplatnil již v řízení před krajským soudem, a je tedy nyní přípustná, nikoli však důvodná. Z přílohy k protokolu o pohovoru, jak je shora specifikován, vyplývá, že žalovaný sdělil stěžovateli, jaké podklady má k dispozici. Stěžovatel se chtěl seznámit s jejich obsahem, což také v případě „zprávy č. 3“ učinil, stěžovatel se však dále nevyjádřit ani nenavrhoval doplnění dokazování. Z toho tedy vyplývá, že možnost ve smyslu § 33 odst. 2 správního řádu stěžovateli dána byla. Dospěl-li krajský soud k témuž závěru, pak nebylo důvodu ke zrušení rozhodnutí žalovaného a tato námitka je tedy nyní nedůvodnou.

Tvrdí-li však stěžovatel dále, že zpráva MZV USA o situaci v oblasti dodržování lidských práv v Moldavsku v roce 1999 ze dne 25. 2. 2000 a ze dne 5. 9. 2000 a další informace od MZV, které jsou v protokolu o pohovoru uvedeny, nejsou obsahem správního spisu, takovému tvrzení neodpovídá žádná z námitek, které byly stěžovatelem uplatněny v řízení před krajským soudem, ač jejímu uplatnění před krajským soudem nic nebránilo, a tedy v této části je kasační stížnost podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná. Nejvyšší správní soud tu připomíná, že kasační stížnost je opravným prostředkem směřujícím proti způsobu, jak o žalobě ve správním soudnictví rozhodl krajský soud, nikoli dalším opravným prostředkem proti rozhodnutí správních orgánů. Z těchto důvodů se Nejvyšší správní soud námitkou nekompletnosti správního spisu nemohl zabývat.

Namítá-li stěžovatel dále, že krajský soud se nevyjádřil ke všem skutečnostem, které stěžovatel v žalobě namítal, pak tuto námitku Nejvyšší správní soud neshledává důvodnou. Namítal-li stěžovatel v žalobě porušení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu a § 91 zákona o azylu, neboť stěžovatel dle jeho názoru splňoval podmínky pro konstataci existence překážky vycestování, pak k těmto námitkám se krajský soud vyjádřil, byť ve stejné míře obecnosti, jaká byla stěžovatelem podána tomuto soudu žalobou. Neexistence překážky vycestování byla krajským soudem zdůvodněna řádně, stejně tak nedůvodnost stěžovatelových tvrzení směřujících do procesních pochybení žalovaného byla stěžovateli podána odpovídajícím způsobem. Krajský soud se zabýval rozsahem dokazování a skutkovým stavem, jenž byl podkladem pro rozhodnutí žalovaného (str. 6 napadeného rozsudku ve druhém odstavci shora, č.l. 28, v kontextu se zjištěními, která krajský soud popisuje v následujících pasážích rozsudku). Nejvyšší správní soud připouští, že v rozsudku krajského soudu absentuje úvaha ohledně stěžovatelem tvrzeného porušení § 33 odst. 2 správního řádu (tato námitka vybočuje z ostatních námitek obsažených v žalobě, jež jinak směřovaly do rozsahu dokazování provedeného žalovaným), pokud však Nejvyšší správní soud na základě nyní v kasační stížnosti uplatněné námitky takové pochybení žalovaného neshledal, jak je shora uvedeno, pak přestože je důvodu konstatovat v tomto směru pochybení krajského soudu, není absence obdobné úvahy v jeho rozsudku důvodem, pro který by měl být napadený rozsudek rušen. Ani tato námitka tak není důvodnou.

Nejvyšší správní soud tedy na základě posouzení všech stěžovatelem řádně uplatněných námitek, a nad jejich rámec také na základě posouzení skutečností, jež by mohly přivodit nicotnost rozhodnutí žalovaného, uzavírá, že v posouzení právních otázek krajským soudem neshledal nesprávnost, jež by mohla přivodit nezákonnost jeho rozhodnutí, neshledal

vady řízení před žalovaným, pro které by měl krajský soud jeho rozhodnutí zrušit, ani neshledal nicotnost rozhodnutí žalovaného.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. dubna 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu